

Q&A MAZELEN VOOR JZG – MAART 2024

ALGEMENE INFORMATIE OVER MAZELEN

Mazelen (morbilli) is een zeer besmettelijke vlekjesziekte. Mensen krijgen het door een virus, het mazelenvirus. Mazelen komt in de gehele wereld voor. In Nederland komt Mazelen niet veel voor omdat de meeste mensen gevaccineerd zijn.

PREVENTIE

Wat kan ik doen om besmetting te voorkomen?

De BMR-vaccinatie kan besmetting voorkomen. Immunisatie is de enige effectieve preventieve maatregel tegen mazelen. Eén vaccinatie tegen mazelen geeft 95%-bescherming, twee vaccinaties tegen mazelen geven 99% bescherming.

Gezien mazelen zeer besmettelijk is, zijn de algemene maatregelen zoals handen wassen en hoesthygiëne niet voldoende om besmetting te voorkomen. Personen met een verhoogd risico op ernstig beloop, dit zijn met name (nog) ongevaccineerde jonge kinderen, niet-immune zwangere vrouwen en personen met een ernstig verminderde afweer, wordt geadviseerd om contact met zieken te vermijden.

Waarom krijgen kinderen standaard pas vanaf 14 maanden een vaccinatie tegen mazelen aangeboden?

Kinderen in Nederland krijgen standaard een oproep voor BMR-vaccinatie op 14 maanden. Op deze leeftijd werkt het BMR-vaccin namelijk het best. De eerste maanden na de geboorte wordt een kind beschermd door de antistoffen die de moeder aan het kind meegeeft. Maar deze antistoffen belemmeren de werking van het vaccin, om die redenen wordt niet te snel na de geboorte het BMR-vaccin aangeboden. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat het afweersysteem van het kind sterker op het mazelenvaccin reageert (dus betere bescherming geeft) als de eerste mazelenvaccinatie na de leeftijd van een jaar wordt gegeven. Dit heeft te maken met de rijping van het afweersysteem. Met een vaccinatie op 14 maanden zijn kinderen daarna optimaal beschermd tegen bof, mazelen en rodehond.

Kan een kind eerder dan 14 maanden de 1^e BMR-vaccinatie ontvangen?

Momenteel is dit niet nodig, er is geen sprake van een uitbraak dus dan heeft het de voorkeur om bij 14 maanden te vaccineren.

Alleen wanneer het kind gaat reizen naar een gebied waar veel mazelen rondgaat, kan het vaccin vervroegd worden gegeven via reizigersspreekuur.

Een kind is niet gevaccineerd volgens het Rijksvaccinatieprogramma en is niet beschermd tegen mazelen. Kan dat alsnog?

Kinderen die niet deelgenomen hebben aan het RVP kunnen tot de leeftijd van 18 jaar een BMR-inhaalvaccinatie inhalen.

Is er een los vaccin tegen mazelen?

Er is geen los vaccin tegen mazelen verkrijgbaar, alleen het combinatievaccin tegen bof, mazelen en rodehond.

SYMPTOMEN MAZELEN

Mazelen begint plotseling. De klachten kunnen zijn:

- koorts,
- niet lekker voelen,

- verkouden en hoesten,
- ontstoken ogen, waardoor iemand niet goed meer tegen licht kan,
- kleine witte vlekjes in de mond.

Na 3 tot 7 dagen komen vlekjes op de huid. Deze vlekjes komen eerst achter de oren en verspreiden zich daarna over het hele lichaam. De vlekjes voelen ruw, als schuurpapier. De tijd tussen het besmet raken en ziek worden is 7 tot 14 dagen. Meestal is het 10 dagen.

Is er kans op complicaties bij mazelen?

Ja. Middenoorontsteking en longontsteking komen regelmatig voor. Een andere, zeldzame, complicatie is hersenontsteking (1 op 1000 ziektegevallen). In Nederland is de kans om aan mazelen te overlijden heel klein, naar schatting overlijdt 1 op de 10.000 mazelenpatiënten.

Wie heeft verhoogde kans op ernstig beloop?

- Zeer jonge kinderen: vooral pasgeborenen van moeders die niet gevaccineerd zijn en die ook geen mazelen hebben doorgemaakt, hebben een verhoogde kans op ernstige complicaties en sterfte.
- Volwassenen (ongevaccineerd): met de toename van de leeftijd is er een verhoogde kans op complicaties.
- Patiënten met een ernstig verminderde afweer, bijvoorbeeld personen met leukemie of personen die behandeld worden met cytostatica: risico op een zeer ernstige infectie met fatale afloop.
- Zwangere vrouwen: mazelen veroorzaakt bij het kind geen aangeboren afwijkingen, maar kan in zeldzame gevallen tot een miskraam of vroeggeboorte leiden. (De meeste zwangere vrouwen zijn echter beschermd omdat zij tegen mazelen gevaccineerd zijn of als kind de ziekte hebben doorgemaakt.)

BESMETTELIJKHEID

Hoe kun je mazelen krijgen?

Het virus zit in de keel van iemand die besmet is. Door hoesten en niezen komen kleine druppeltjes met het virus in de lucht. Mensen kunnen deze druppeltjes inademen en besmet raken.

Wie kan mazelen krijgen?

Iemand die al mazelen heeft gehad, kan de ziekte niet opnieuw krijgen.

Wanneer is iemand met mazelen besmettelijk?

Iemand met mazelen is al besmettelijk vanaf 4 dagen vóór de vlekjes op de huid aanwezig zijn (dus soms al voordat iemand klachten heeft).

Hoe lang is iemand met mazelen besmettelijk?

Je bent besmettelijk tot 4 dagen nadat de vlekjes zijn begonnen.

Hoe besmettelijk is mazelen?

De ziekte is heel besmettelijk. Het virus kan enkele uren in druppeltjes in de lucht overleven. Als je in dezelfde ruimte hebt gezeten als iemand met mazelen kun je al besmet zijn met het virus.

BEHANDELING

Is mazelen te behandelen?

Mazelen gaat meestal vanzelf over. Er zijn meestal geen medicijnen nodig. In sommige gevallen ontstaat er een ontsteking als gevolg van mazelen. In dit geval kan hiervoor wel

medicatie voor worden voorgeschreven door de behandelend arts. Tegen mazelen zelf is er geen medicijn.

RISICO'S VOOR ZUIGELINGEN EN IN DE ZWANGERSCHAP

Risico voor pasgeborenen/zuigelingen

Zeer jonge kinderen (< 12 maanden), hebben een verhoogde kans op ernstige complicaties en sterfte. Vooral pasgeborenen van niet-immune moeders hebben een verhoogd risico hierop.

- Baby's van ongevaccineerde moeders zijn onbeschermd.
- Baby's van gevaccineerde moeders hebben tot 3-4 maanden beschermende antistoffen.
- Baby's van moeders die mazelen hebben doorgemaakt hebben tot circa 6 maanden beschermende antistoffen.

Wat zijn de risico's van mazelen tijdens de zwangerschap?

- **Risico's voor de zwangere:**
Er zijn aanwijzingen dat zwangeren een verhoogd risico hebben op een ernstig beloop van mazelen. Vooral niet-immune zwangeren hebben risico op een ernstiger beloop van mazelen. Zwangeren worden geadviseerd om de huisarts te raadplegen bij mogelijk contact met een mazelenpatiënt.
- **Risico's voor het ongeboren kind:**
Mazelen tijdens de zwangerschap veroorzaakt geen aangeboren afwijkingen, maar kan wel in zeldzame gevallen leiden tot miskraam of vroeggeboorte.